

Älyllistä epärehellisyyttä

Minulta kysyttiin, olenko ydinvoiman vastustaja. Vastaus vaatii pienen pohdiskelun. Ydinvoima on kieltämättä hyvin edullista energiaa. Ydinpolttoaine on käsittämättömän halpaa, kun hankintakustannuksia verrataan sen sisältämään energiaan. Uraanisauvat ovat pienikokoisia, ja niitä on helppo varastoida pitkiksi ajoiksi. Ydinenergia korvaa sähköntuotannossa hiilivoimaloita, ja vähentää siten hiilidioksidipäästöjä. Suomessa voimalat ovat – kuulemma – huipputurvallisia, ja käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoitus on saatu jollakin tapaa ratkaistua. Kaikki hyvin siis. Vai onko sittenkään?

Ydinvoimakeskustelussa ärsyttää sen pinnallisuus. Julkisesti puhutaan pelkästään sen hyvistä puolista. Bisnesmiehiltä ja -naisilta sitä on lupa odottaakin. Raha vaientaa tehokkaasti omantunnon äänen, eikä ikävistä asioista ole pakko puhua. Sen sijaan on hämmästyttävää, että arvostetut alan tutkijat ja kunnioitetut energiagurut hymisevät samaa virttä talouselämän kanssa. On vaikea uskoa, etteivät asiantuntijat tietäisi sitä, jonka jokainen asiasta kiinnostunut kadunmies saa halutessaan selville. Kyse täytyy olla jostakin muusta. Kutsutaan sitä vaikka älylliseksi epärehellisyydeksi.

Tällä tarkoitan ydinvoiman todellisista päästöistä ja muista ympäristövaikutuksista vaikenemista. Ydinvoimasta puhuttaessa muistetaan kyllä hehkuttaa, ettei se tuota lainkaan hiilidioksidipäästöjä. Näin onkin, jos katsotaan pelkkää sähköntuotantoprosessia ydinhiiliseen, turbiineineen ja generaattoreineen. Tämä ei kuitenkaan ole koko totuus. Päästöttömyyteen uskova ummistaa tietoisesti silmänsä monilta asioilta. Tilanne muistuttaa Ruususen unta. Suljetaan vain silmät ja ollaan kuin ulkomaailmaa ei olisi olemassakaan. Sadan vuoden päästä ehkä herätään neutroniprinssin suudelmaan, jos herätään. Toivottavasti silloin ei ole liian myöhäistä.

Päästöjä aiheuttaa muiden muassa ydinpolttoaineen tuotanto. Yhden polttoainetonnin valmistus tuottaa keskimäärin 1350 tonnia louhintajätettä, ja reilut viisi tonnia köyhdytettyä urania. Viimeksi mainittua voi käyttää esimerkiksi ydinaseiden valmistukseen. Kaivostoiminta tuottaa muiden ympäristövaikutusten ohella runsaasti kasvihuonepäästöjä. Polttoainesauvojen valmistus uraanista tapahtuu suurelta osin kivihiilienergian avulla. Ydinvoimalan rakentamisen ja purkamisen päästöt ovat huikeat, eikä se toimi ilman ihmisiä, huoltoa, varastointia ja liikennettä. Varastoluolien kaivaminen peruskallioon tuottaa normaalit kaivostoiminnan päästöt, säilytyskapseleiden valmistaminen on hiili-intensiivistä metalliteollisuutta ja niin edelleen.

Palataanpa alkuperäiseen kysymykseen. En ole ydinvoiman vastustaja sanan varsinaisessa merkityksessä, eli en aio ripustaa itseäni ketteillä ydinvoimalan verkkoaitaan tai osallistua mielenosoitukseen Perämeren kivisellä rannalla. Energiaa tarvitaan ja sen tuotantoon on kehitettävä uusia, ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja. Minulle sopii että keskustellaan ydinvoimasta ja sen edullisuudesta, mutta ollaan samalla rehellisiä. Siitä ei nimittäin pääse mihinkään, että nykyisenkaltaisen ydinvoiman päästöttömyys on paikkaansa pitämätön klisee.

Helsingin Sanomat kirjoitti hiljattain keksinnöstä, joka mahdollistaisi korkea-aktiivisen ydinjätteen hyödyntämisen energiantuotannossa hiukkaskiihdyttimen avulla. Kyseinen innovaatio pienentäisi osaltaan ydinjätteen varastointitarvetta. Artikkelissa tarkasteltiin myös toriumin käyttöä energiantuotannossa. Kyseessä on radioaktiivinen alkuaine, josta saadaan vapautettua energiaa aivan kuin uraanistakin. Keksintö sinänsä on lupaava ja todellinen. Ikävä kyllä, HS:n artikkelissa on perusteettomia yleistyksiä ja karkeitä virheitä. Siinä mm. väitetään että uraanin halkeaminen tuottaa sähköä. Tällaiset sammakot vievät pohjan koko kirjoitukselta. Kyseinen artikkeli onkin painoarvoltaan lähinnä viihdeuutisten luokkaa.

Periaatteessa kenelläkään tuskin on mitään halpaa energiaa vastaan. Päinvastoin, sen hyvinvointia tuottava vaikutus on kiistaton. Toisessa vaakakupissa on kuitenkin ympäristö. Kauniista puheista ja uusista innovaatioista huolimatta päästötöntä ja ympäristöä kuluttamatonta energiantuotantomuotoa ei ole vielä keksitty. Aalto-, aurinko- ja tuulisähkö ovat lähes päästöttömiä, mutta niilläkin on omat ympäristöongelmansa. Varsinkin tuulisähköllä, jonka vastustus on maailmalla saanut suorastaan kansanliikkeen piirteitä. Aurinkosähköä vastaan en sentään ole kuullut kenenkään osoittaneen mieltään,

ainakaan vielä. Saa nähdä miten sitten käy, kun Keski-Euroopan esimerkin mukaiset, hehtaarien laajuiset aurinkopaneelipellot alkavat rantautua Suomeenkin. Ensimmäisiä suunnitellaan jo.

14. päivänä kesäkuuta 2013, Esa Halmetoja

